

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทราบถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มคนจีนอพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ หรือที่รู้จักกันในหมู่คนไทยโดยทั่วไปในนามของจีนก๊กมินตั๋ง และจีนกองพล 93 เพื่อที่จะศึกษาถึงนโยบายและลักษณะการปฏิบัติตลอดจนการดำเนินการของรัฐบาลต่อกลุ่มคนจีนอพยพอดีตทหารจีนคณะชาติ หรือที่เรียกโดยย่อว่า ทจช. เพื่อจะได้เข้าใจสถานภาพ และบทบาทของกลุ่มคนจีนอพยพกลุ่มนี้ที่มีต่อเศรษฐกิจ การเมือง ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของกลุ่มคนจีนอพยพ และชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ต่อไป

การศึกษานี้ได้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะกลุ่มคนจีนอพยพ อดีตทหารจีนคณะชาติ ที่อยู่อาศัยในเขต 3 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย กล่าวคือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ซึ่งกลุ่มคนจีนอพยพเหล่านี้ในอดีตอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลต้วน ซีเหวิน แห่งกองทัพที่ 5 ซึ่งมีศูนย์บัญชาการอยู่ที่ดอยแม่สะลอง หรือบ้านสันติคีรี อ.แม่จัน จ.เชียงราย และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพล ลี เหวิน ผาน แห่งกองทัพที่ 3 โดยมีศูนย์บัญชาการอยู่ที่ถ้ำจ้อบ (หรือบ้านสันติวนา) กิ่ง อ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้งคนจีนอพยพอดีตทหารจีนคณะชาติตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากเอกสารในรูปแบบการบรรยายเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยยังพบว่า อดีตทหารจีนคณะชาติโดยเฉพาะผู้นำกองทัพ 3 คือ นายพล ลี เหวิน ผาน ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ได้ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับชื่อที่นิยมเรียกกลุ่มอดีตทหารจีนคณะชาติ โดยเฉพาะกลุ่มที่อาศัยในประเทศไทยในนามของกองพล 93 ว่า เป็นการเรียกที่ไม่ถูกต้องนักเพราะพวกเขาไม่ได้มาจากกองพล 93 แต่มาจากกองพลที่ 3 และ 5 ซึ่งเป็นกองทัพอาสาสมัครรักษาดินแดนประจำมณฑลยูนนานที่เป็นกองกำลังต่อต้านจีนคอมมิวนิสต์ แล้วอพยพหนีเข้ามาในประเทศไทยภายใต้กองทัพที่ 3 พร้อมทั้งกองทัพที่ 5 ของนายพลต้วน ซี เหวิน ซึ่งทั้งสองกองทัพไม่ยอมกลับประเทศไต้หวัน แต่ได้ตั้งฐานทัพต่อต้านจีนคอมมิวนิสต์ในเขตภาคเหนือของประเทศพม่าบริเวณรัฐฉานจนถูกรัฐบาลพม่าผลักดันออกมาด้วยเหตุผลและปัญหาการเมืองภายในพม่า จนในที่สุดได้เข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณชายแดนไทย-พม่า ทางตอนเหนือของประเทศไทย โดยตั้งหลักแหล่งอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่ประมาณปี 2504 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ลักษณะการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มคนจีนอพยพอดีต ทจช. นั้น แตกต่างไปจากการอาศัยอยู่ของชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ ดังเช่น พวกชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องมาจากลักษณะการเข้ามาที่มีสาเหตุมาจากปัญหาทางการเมืองภายใน และการเมืองระหว่างประเทศของไทย ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงซึ่งมีส่วนอย่างสำคัญต่อการยอมรับการเข้ามาอาศัยของกลุ่มคนจีนอพยพอดีต ทจช. ในประเทศไทย

การคงอยู่ของชุมชนอดีต ทจช. จนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลา รวม 30 ปีมาแล้ว จึงย่อมส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งจากฝ่ายไทย และฝ่ายคนจีนอพยพเหล่านี้ด้วย

จากการศึกษาจึงพบว่า รัฐบาลไทยภายใต้หน่วยงานที่รับผิดชอบต่อกลุ่มคนจีนอพยพอดีต ทจช. ในแต่ละช่วงสมัยได้ปรับเปลี่ยนนโยบายตลอดจนวิธีการดำเนินนโยบายต่อกลุ่มคนเหล่านี้ โดย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางการเมืองภายใน และการเมืองระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลให้กลุ่มคนจีนอพยพอดีตทหารจีนคณะชาติเกิดความไม่มั่นใจในสถานภาพและบทบาทของตนเองทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองจากประเทศที่ตนเองอาศัยอยู่

ผลการวิจัยปรากฏว่า รัฐบาลจำเป็นต้องยอมรับสถานภาพใหม่ของกลุ่มคนจีนอพยพ ด้วยการผ่อนปรนในเรื่องการโอนสัญชาติไทยให้กลุ่มคนเหล่านี้ภายใต้กฎเกณฑ์ที่ทางรัฐบาลกำหนดไว้พร้อม ๆ กับการดำเนินนโยบายผสมกลมกลืนในกลุ่มคนจีนอพยพเพื่อให้เกิดความสำนึกและยอมรับในความเป็นคนไทยซึ่งก็ยังคงเป็นประเด็นที่จะต้องให้ทั้งสองฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน โดยอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับ ความเข้าใจ ไม่ใช่ด้วยความหวาดระแวงกัน ทั้งนี้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในสังคมต่อไปในอนาคต